

УДК 658.1-027.45

ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДИК ЄВРОПЕЙСЬКИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Балашов Максим Ігорович, аспірант ДонДУУ «Донецького державного університету управління», м.Маріуполь.

Maxim Balashov, postgraduate student of DonNUU "Donetsk State University of Management", Mariupol.

M. Balashov. The basis of economic security of enterprises using the methods of European business entities

The article reveals the main methodological approaches to ensuring national economic security of enterprises on the example of European countries. The experience of working out of methods of achievement of economic safety of European countries with the possibility of their use in Ukraine is researched. The paper investigates modern effective approaches that achieve the most effective mechanisms for the formation of economic security systems for business entities in the countries of the world.

The relevance of this study is due to the fact that it is precisely the definition of the directions and methods of ensuring the economic security of Ukrainian enterprises in the current conditions that directly affects the formation of a stable economy of the country, the possibility of its confrontation with external and internal threats and risks, economic crises and shocks. Taking into account the current state of the country, the imperfection of the economic system of the Ukrainian state, as well as the importance of finding effective ways of its reform and development, the use of the experience of successful European countries in this area of activity to increase the level of economic security of our country is appropriate and relevant.

Балашов М. І. Основа економічної безпеки підприємств із використанням методик європейських суб'єктів господарювання.

У статті розкриваються основні методичні підходи до забезпечення національної економічної безпеки підприємств на прикладі європейських країн. Досліджено досвід розробки методик досягнення економічної безпеки європейських країн з можливістю їх використання в Україні. В роботі досліджуються сучасні ефективні підходи, завдяки яким досягаються максимально дієві механізми формування систем економічної безпеки суб'єктів господарювання у країнах світу.

Актуальність цього дослідження зумовлена тим, що саме визначення напрямків та методик забезпечення економічної безпеки українських підприємств у сучасних умовах безпосередньо впливає на формування стійкої економіки країни, можливості її протистояння зовнішнім і внутрішнім загрозам та ризикам, економічним кризам і потрясінням. Враховуючи сучасний стан країни, недосконалість економічної системи української держави, а також важливість пошуку ефективних шляхів її реформування та розвитку, використання досвіду успішних європейських країн у цій сфері діяльності для підвищення рівня економічної безпеки нашої країни є доречним і актуальним.

Балашов М. И. Основа экономической безопасности предприятий с использованием методик европейских субъектов хозяйствования

В статье раскрываются основные методические подходы к обеспечению национальной экономической безопасности предприятий на примере европейских стран. Их опыт разработки методик достижения экономической безопасности европейских стран с возможностью их использования в Украине. В работе исследуются современные эффективные подходы, благодаря которым достигаются максимально действенные механизмы формирования систем экономической безопасности субъектов хозяйствования в странах мира.

Актуальность данного исследования обусловлена тем, что само определение направлений и методик обеспечения экономической безопасности украинских предприятий в современных условиях непосредственно влияет на формирование устойчивой экономики страны, возможности ее противостояния внешним и внутренним угрозам и рискам, экономическим кризисам и потрясениям. Учитывая современное состояние страны, несовершенство экономической системы украинского государства, а также важность поиска эффективных путей ее реформирования и развития, использования опыта успешных европейских стран в этой сфере деятельности для повышения уровня экономической безопасности нашей страны уместно и актуально.

Постановка проблеми. Досвід країн Європейського Союзу показує, що забезпечення національної економічної безпеки має основний вплив на закріплення за державою свого місця в глобальному світовому просторі, яке відповідало б її геостратегічному значенню й потенціалу. Саме тому у наш час адаптування досвіду розвинутих європейських країн по забезпеченню економічної безпеки має стати одним з основних напрямків зовнішньої політики України не лише з позиції досягнення стійкості та ефективності національної економіки, але й з позиції довгострокової стратегії національного розвитку.

Метою статті є опис основних методик забезпечення економічної безпеки на прикладі сучасних європейських країн, а також аналіз характеру залучення європейського досвіду до економічного потенціалу української держави з послідовною асиміляцією з діючими методами.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Під поняттям економічна безпека підприємств мається на увазі стан підприємств господарювання, за якого забезпечується їх захищеність від впливу зовнішніх та внутрішніх загроз. До зовнішніх загроз відносяться еміграція талановитих спеціалістів, відтік капіталу на закордонні рахунки, зростання державного боргу, втрата закордонних ринків та інші. Внутрішні загрози не менш складні: спад інвестицій та підприємницької активності, руйнування науково-економічного потенціалу держави, різке майнове розшарування соціуму та інші.

Результати дослідження. Дослідження досвіду економічного господарювання розвинутих, в тому числі європейських, країн світу в умовах ринкової конкуренції, аналіз проблематики національної безпеки розвинутих країн світу переконує у безперечності твердження, що саме інноваційний фактор зумовлює економічний розвиток та зміст поняття економічної безпеки. Україна на даний момент лише наближається до створення інноваційної моделі економіки.

Слід зазначити, що кінцевою ціллю забезпечення економічної безпеки в країнах Європи є формування цілковито інтегрованої Європи з однаковим рівнем життя у всіх країнах, що входять до її складу [1]. Тому слід більш детально розглянути методологію забезпечення економічної безпеки в окремих європейських країнах.

Так, у Німеччині державна політика економічної безпеки реалізується здебільшого через закони, які впливають на найбільш важливі сфери ринкової діяльності та наділяють державу суттєвими контролюючими функціями. Наприклад, основні інтереси країни у сфері національної безпеки та її економічної складової представлені в формі офіційної директиви Міністерства оборони [1]. Ця країна бачить забезпечення своєї економічної безпеки за рахунок підтримки економічного та соціального прогресу, демократизації у всьому світі, захисті від економічного шантажу, забезпечення свободи торгівлі та доступу до сировинних ресурсів та ринків в рамках справедливої світової економічної системи. Мета – гарантувати здоровий господарський розвиток країни, матеріальне та соціальне благополуччя населення Німеччини, стабільність та вдосконалення ринків збуту. Тому основними засобами забезпечення безпечного розвитку економіки Німеччини є дії по підтримці цивілізованого характеру ринкових відносин, створення рівних умов для конкуренції, недопущення монополізації в окремих галузях економіки, підтримка стабільності національної валюти.

Якщо звернутися до досвіду Франції, то основним державним документом, яким регулюються принципи економічної безпеки, є Закон «Про національну безпеку» 1964 р. Це поняття трактується у країні як створення сприятливих зовнішніх та внутрішніх умов для підвищення національного добробуту та зміцнення економічного потенціалу. З цією метою у Франції в процесі прийняття рішень економічного характеру використовуються критерії, пов'язані з зниженням вразливості господарської системи.

Це, наприклад, усунення диспропорцій в економічному розвитку суб'єктів господарювання, недопущення надмірної зовнішньої залежності в важливих секторах економіки, зведення до мінімуму ризиків, пов'язаних з залежністю від зовнішніх факторів та середовища [2, с. 67-69].

Що стосується досвіду забезпечення економічної безпеки Англії, то в цій країні це поняття тісно пов'язується з оборонною політикою: ґрунтується на оцінці національних інтересів та реалізується шляхом їх захисту. В сфері запобігання економічним загрозам країна традиційно опирається на приватний бізнес, забезпечуючи йому максимальну підтримку. Окрім того, в Англії створена мережа державних інститутів, які забезпечують ефективну взаємодію уряду, парламенту та крупного бізнесу під час прийняття та реалізації рішень, що належать до забезпечення національної економічної безпеки. Це Конфедерація британської промисловості, Рада торгівлі з Східною Європою та інші.

Не менш ефективна система захисту національних економічних інтересів створена в Іспанії. Її основу становлять: гнучка законотворча база, чітке розмежування компетенцій міністерств, відомств та організацій в реалізації нормативних положень економічного розвитку, наявність на кожному етапі розвитку законодавчо закріпленої програми економічних пріоритетів, наявність державних служб контролю. Важливе значення займає також визначення пріоритетних галузей національної промисловості, які підпадають під захист протекціоністських заходів, а також регулювання процедури стимулювання інвестицій, валютний контроль та інші [2, с. 24-25].

Досвід забезпечення економічної безпеки таких країн Західної Європи як Нідерланди, Данія, Люксембург, Швейцарія підтверджує, що їх стратегічною метою є забезпечення стійкого економічного зростання та модернізації економіки у відповідності до умов конкурентної боротьби на світовому ринку. Вимушені пристосовуватися до умов розвитку світової економіки, ці країни в якості стратегічних цілей визначають формування ефективної структури та спеціалізацію економіки.

Висновок. Таким чином, можна говорити, що більшість розвинених країн Європи в економічній політиці сконцентрована на підвищенні ефективності економіки і одночасно підтримці високого рівню економічної безпеки бізнесу та громадян шляхом використання сучасних механізмів регулювання економічної, законотворчої, зовнішньо- та внутрішньополітичної діяльності. В сучасних умовах для розвитку ефективної економіки України, створення незалежного економічного майбутнього держави потрібно проводити цілеспрямовану роботу по виходу з економічної кризи, боротьбі з корупцією, криміналітетом в економіці. Тому надзвичайно важливо, керуючись успішним досвідом європейських країн, здійснювати кроки по наближенню рівня економічної безпеки України до європейського рівня. Мається на увазі не копіювання, а поетапне впровадження більш прийнятних інструментів, методів, програм. При цьому важливо враховувати рівень економічного розвитку країни, розвитку інститутів управління. Має бути створена нова ідеологія безпеки, стрижнем якої має стати досягнення стійкого розвитку економічної благонадійності. Лише сильна економіка дозволяє захищати національні інтереси в умовах глобальної світової конкуренції. Тому держава має не лише розробляти національну концепцію безпеки, спираючись на світовий досвід, але і проводити реформування економічної зовнішньої та внутрішньої політики з метою захисту всіх суб'єктів господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Деренуца А. С. Анализ опыта стран Европейского союза в сфере обеспечения национальной экономической безопасности. – К., 2002. – С. 2-9
2. Прилепский А. И. Формирование механизма обеспечения экономической безопасности в народнохозяйственном комплексе: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05/ Прилепский Александр Иванович. – М., 1999. – 222 с.

3. Плисецкий Д. Е. Экономическая безопасность России в современном мире: валютно-финансовый аспект: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.14/ Плисецкий Дмитрий Евгеньевич.– М., 2004.– 204 с.
4. Колупаев В. А. Формирование концепции национальной экономической безопасности в зарубежных странах/ В.А. Колупаев // Белорусская экономика: анализ, прогноз, регулирование. Экономический бюллетень НИЭИ Минэкономики РБ.– Минск, 2002.– №12.– С. 2-9.

References (BSI):

1. Derenuts A. (2002) *Analysis of the experience of the European Union countries in the field of ensuring national economic security.* – [K]. pp. 2-9
2. Prilepskii A.(1999) *Formation of a mechanism for ensuring economic security in the national economic complex: diss/ Candidate econ Sciences: 08.00.05 M.,pp.222*
3. Plisetskij D.(2004) *Economic Security of Russia in the Modern World: Monetary and Financial Aspect: Diss. ... Candidate econ Sciences. M..-pp. 204*
4. Kolupayev V.(2002) *Formation of the concept of national economic security in foreign countries / VA Kolupayev // Belarusian Economics: Analysis, Forecast, Regulation. Economic bulletin of the Ministry of Economic Development and Trade of the Republic of Belarus. -Minsk, 2002,pp-2-9.*

Keywords: *Economic Potential, law-making base, security ideology.*

Ключові слова: *економічний потенціал, законотворча база, ідеологія безпеки.*

Ключевые слова: *экономический потенциал, законотворческая база, идеология безопасности.*

Рецензент: *Толпежников Р. О., декан економіко-правового факультету Маріупольського державного університету, д. е. н., доцент.*